

Funding

“Continuación de la Gramática del Catalán Moderno (1601–1833)” [FFI2015-69694-P (MINECO/FEDER)], “Grup d’Investigació en Tecnologia Educativa en Història de la Cultura, Diacronia lingüística i Traducció” (Universitat d’Alacant [Ref. GITE-09009-UA]) & Seu Universitària de la Nucia.

Abstracts & Keywords

A. Monogràfic I. Poder i societat en l’edat mitjana i l’edat moderna en la Península Ibèrica, Alejandro Llinares & Guillem Chismol Coords.

Alejandro Llinares Planells, **Bandolers i bandolerismes en els plecs poètics catalans del segle XVI. Un exemple de “protoperiodisme”**

Abstract: Throughout the modern era, individual printed sheets related to Catalan banditry were printed mostly in verse. Although some of these sheets have a few specific studies, they have been forgotten as a whole by historiography. This lack of study is larger when referring to the 16th century sheets. Therefore, this article gathers, describes and analyzes the chapbooks related to Catalan bandits and factions. This work studies: the main years of the sheets’ edition, the bandit as a hero, “proto-journalism”, the purpose of these printed materials, the main leaders of the gangs in the 16th century, that known through the literary texts up to date, along with others found for this work.

Resum: Al llarg de l’època moderna s’imprimiren plecs solts, la majoria en vers, relacionats amb el bandolerisme català i encara que alguns d’ells compten amb algun estudi puntual, el seu conjunt ha sigut obviat per la histografia. Aquesta falta d’estudi encara ho és més si ens referim als impresos del segle XVI, per això el present article posa en conjunt, descriu i analitza els impresos de cordell relacionats amb els bandolers i les parcialitats catalanes. El treball estudia els principals anys d’edició d’aquest subgènere, la figura del bandoler com a protagonista, el “protoperiodisme”, les finalitats dels materials impresos, els principals caps de quadrilla del XVI per mitjà de textos literaris coneguts fins al moment i d’altres que hem localitzat per a la realització d’aquest estudi.

Keywords: Popular literature, Banditry, Bandit, Chapbooks.

Mots clau: Literatura popular, Bandolerisme, Bandoler, Literatura de canya i cordill.

Submitted: 05/10/2018

Accepted: 29/10/2018

Rafael Roca, **El relat de vida per a la promoció del poder eclesiàstic: el cas de Doménec Sarrió (1609-1677)**

Abstract: The hyperbolic narrative of the biography and the obsequies of the venerable Doménec Sarrió (1609-1677), a Valencian preacher of the 17th century, appears today as an example of social control and promotion of ecclesiastical power. In this way, the data collected by the different hagiographic narratives present us the preacher as a model of goodness and Christian virtues. Among these narratives, *Relació verdadera de la mort, soterrar y funeràries* stands out, a text that circulated in the contemporary Valencia, both in Catalan and Spanish.

Resum: El relat hiperbòlic de la biografia i les exèquies del venerable Doménec Sarrió (1609-1677), predicador valencià del sis-cents, se'ns presenten avui com un exemple de control social i promoció del poder eclesiàstic. D'aquesta manera, les dades que recullen les diferents narracions hagiogràfiques –entre les quals destaca la *Relació verdadera de la mort, soterrar y funeràries*, que circulà, tant en català com en castellà, per la València coetània– ens el presenten com un model de bondats i virtuts cristianes.

Keywords: Doménec Sarrió, Valencia, Baroque, Preaching, Joaquim Aierdi.

Mots clau: Doménec Sarrió, València, Barroc, Predicació, Joaquim Aierdi.

Submitted: 05/10/2018

Accepted: 08/11/2018

Laura Guinot Ferri, **El orgullo y la humildad en la construcción de la identidad religiosa femenina durante los siglos XVII y XVIII**

Abstract: In this article we introduce an approximation to the study of the apparent contradiction between humility, promoted by the religious discourse, and pride, developed through different practices. We will examine the main spiritual religious feminine model of the 17th and 18th centuries. In order to make a better analysis we will focus on three valencian women: Blessed Inés of Benigànim, Gertrudis Anglesola and Luisa Zaragoza.

Resumen: En este artículo se realiza una primera aproximación al estudio de la aparente contradicción entre la humildad promovida por el discurso religioso y el orgullo manifestado a través de las prácticas en el modelo espiritual femenino de los siglos XVII y XVIII. Para ello analizaremos los casos de tres mujeres valencianas: la Beata Inés de Benigànim, y las venerables Gertrudis Anglesola y Luisa Zaragoza.

Keywords: Blessed Inés, Gertrudis Anglesola, Luisa Zaragoza, Sanctity, Feminine authority.

Palabras clave: Beata Inés, Gertrudis Anglesola, Luisa Zaragoza, Santidad, Autoridad femenina.

Submitted: 05/10/2018

Accepted: 14/11/2018

Vicent Escartí, **Fragmented Identities and Sexual Repression: A Conceptual Metaphor Theory Approach to Lorca's "Viaje a la luna"**

Abstract: In 1617-18, in the municipality of Les Coves de Vinromà, in the north of Valencia, the testimonies were collected to form a process against some of the people in charge of the town's politicians. The process shows the corruption of political power and other cultural aspects (holidays) and the daily life of the age, making it a document of great interest to build the biography of the Valencian agrarian world in the 17th century.

Keywords: Procedural literature, Stories of life, Peasantry, Political corruption, Seventeenth century, Valencia.

Submitted: 05/10/2018

Accepted: 02/11/2018

Víctor Jurado, **La épica de Lepanto para el estudio de la nobleza catalana: el poema de Joan Pujol como fuente histórica**

Abstract: During the years after the battle of Lepanto many epic poems were written narrating the battle as an exaltation of the national and Christian values. Among them, it is noted one written by Joan Pujol, called La singular y admirable victòria que per la gràcia de nostre senyor Déu obtingué el sereníssim senyor don Juan d'Àustria de la potentíssima armada turquesca. In them there is information about the Catalan nobility, as well as some facts that will be contrasted through the documentation of the archives that will follow in the next pages.

Resumen: Durante los años posteriores a la batalla de Lepanto hubo una serie de poemas épicos que narraban la batalla como una exaltación de valores nacionales y cristianos. Entre ellos, cabe destacar uno, el de Joan Pujol, llamado La singular y admirable victòria que per la gràcia de nostre senyor Déu obtingué el sereníssim senyor don Juan d'Àustria de la potentíssima armada turquesca. En ellos se puede encontrar información sobre la nobleza catalana, unos hechos que serán contrastados a través de la documentación de diversos archivos en las próximas páginas.

Keywords: Joan Pujol, Epic poetry, Lepanto, Catalan nobility, Historical analysis.

Palabras clave: Joan Pujol, Poesía épica, Lepanto, Nobleza catalana, Análisis histórico.

Submitted: 05/10/2018

Accepted: 12/11/2018

Emilio Callado, **Detectives por la identidad. “La capital del olvido” (2004) de Horacio Vázquez-Rial**

Abstract: This article analyzes an episode of internal conflict that characterized the cathedral of Valencia during the seventeenth century through the relations between canons and beneficiaries.

Keywords: Conflictivity, Cathedral, Valencia, XVIIth century, canons, beneficiaries.

Submitted: 05/10/2018

Accepted: 29/10/2018

Laura Miquel Milian, **Barcelona i els seus reis: la relació del Consell de Cent amb els monarques “intrusos” durant la guerra civil catalana**

Abstract: Between 1462 and 1472 three kings were elected in Barcelona to rule the territory that was fighting against John II of Aragon: Henry IV of Castile, Peter of Portugal and René of Anjou. This article focuses on the relationship that the Catalan capital had with these monarchs, studied mainly through the letters send by the city government during the ten years of war.

Keywords: Barcelona, Henry IV of Castile, Peter of Portugal, René of Anjou, Catalan Civil War.

Submitted: 05/10/2018

Accepted: 06/11/2018

Giacchetto Marco, **Setting Up a Silk Manufacture in the Late Middle Ages: Strategies and Outcomes in Comparison with Tuscany and the Crown of Aragon**

Abstract: This article describes the strategies adopted by artisans and merchants in order to give life or improve the silk industry, through the comparison between what happened in Tuscany and in the Kingdom of the crown of Aragon throughout the fourteenth and fifteenth century. The analysis of the unpublished documentation from Tuscany and published studies about Valencia and Barcelona shows how the similar strategies adopted by the artisans were successful only in those places where the statal power managed to encourage or discourage migratory flows of skilled artisans in their own cities through particular measures.

Keywords: Industry, Art of Silk, Migrations, Technical Knowledge, Artisans.

Submitted: 05/10/2018

Accepted: 09/11/2018

Guillem Chismol, **Las relaciones epistolares de los jurados de la ciudad de València con las villas y lugares valencianos a principios del siglo XV**

Abstract: We try to guess how much, how, when and by virtue of which the *jurats* of the city of Valencia were communicated with the rest of the municipalities of the Kingdom of them city was capital. Then we intend to answer these questions while we see how they are fluctuating depending on the political moment and the economic situation through which the city itself and the other Valencian sites.

Keywords: València, Kingdom of València, Communication, Middle Ages, Municipal mayor.

Submitted: 05/10/2018

Accepted: 29/10/2018

Pablo González Martín, **Cultura Escrita, Gobierno Urbano y Participación del Común en el Concejo de Burgos a Fines de la Edad Media**

Abstract: This article studies the relation between written culture and participation of the commons in civic politics in late medieval Burgos. The first part studies how the documents produced by the city council recorded the political actions of the commonalty and its representatives. The seconds parts studies how the community and its representatives made use of written culture to participate in urban governance and administration.

Resumen: El artículo estudia la relación entre la cultura escrita y la participación del común en la política del concejo de Burgos a fines de la Edad Media. La primera parte estudia cómo la producción escrita del regimiento recogía la acción de la comunidad y sus representantes. La segunda parte estudia cómo la comunidad y sus representantes hacían uso de la cultura escrita para participar en las labores de gobierno y administración de la urbe.

Keywords: Written culture, Popular politics, Political participation, Urban records, Urban governance.

Palabras clave: Cultura escrita, Participación del común, Actas municipales, Gobernanza urbana.

Submitted: 05/10/2018

Accepted: 09/11/2018

B. Monogràfic II. Literatura i imatge. Dos miralls per a una realitat, Eulàlia Miralles Coord.

Ana Martínez Pereira, **Deleites del Parnaso. La poesía gráfica en la Edad Moderna española: inventario y paradigma**

Abstract: There are more than just a few examples of graphic poetry rescued from oblivion, although we are still very far from knowing with accuracy the vast production of this type of poetry that was bequeathed to us by Modern Age. A previous step before the compilation of samples in a repertoire as complete as possible is the reflection on some methodological aspects which have not always been properly addressed and which must help us define the concept of “graphic poetry”, establish a typology, describe its special and typographical representation forms and specify its spreading media.

Resumen: No son pocos los ejemplos de poesía gráfica rescatados del olvido, aunque aun estamos muy lejos de conocer con precisión la inmensa producción de este tipo de poesía que nos legó la Edad Moderna. Un paso previo a la recopilación de las muestras en un repertorio lo más completo posible es la atención a algunas cuestiones metodológicas no siempre atendidas, que deben ayudarnos a definir el concepto de “poesía gráfica”, establecer una tipología, describir sus formas de representación espacial y tipográfica, y precisar los soportes para su difusión.

Keywords: Visual poetry, Rhetoric, Baroque Literature, Poetic Labyrinths.

Palabras clave: Poesía gráfica, Artificios literarios, Retórica, Literatura barroca, Laberintos poéticos.

Submitted: 08/10/2018

Accepted: 16/11/2018

Alex Martínez Sobrino, **Las Empresas morales de Juan de Borja, ejemplo iconográfico y textual de la pedagogía jesuítica**

Abstract: Juan de Borja (1533-1606) publishes in 1581 an emblems work in which by means of combining text and image he aims at educating his readers by conveying moral values to them. This work is worth being highlighted because it is the precursor of a model which shall later on be established as a classic in emblematics, and due to the great weight of the Society of Jesus. The goal of the work is showing the interwoven and spreading of the precepts of the Order in the *Moral Ventures*, which in principle had a predominantly political nature.

Resumen: Juan de Borja (1533-1606) publica en 1581 una obra de emblemas en las que a través de la combinación de texto e imagen persigue la formación moral de sus lectores. Ésta destaca por ser la precursora de un modelo que se establecerá como clásico en la emblemática, y por el gran peso de la Compañía de Jesús. El propósito del trabajo es mostrar la imbricación y difusión de los preceptos de la Orden en las *Empresas morales*, en principio de un carácter predominantemente político.

Keywords: Juan de Borja, *Empresas morales*, Jesuist, Emblems, Felipe II.

Palabras clave: Juan de Borja, *Empresas morales*, Jesuita, Emblemática, Felipe II.

Submitted: 08/10/2018

Accepted: 17/11/2018

Albert Rossich, **Un poema falsament atribuït a Francesc Vicent Garcia (1614)**

Abstract: On the occasion of the festivals held in Barcelona for the beatification of Teresa of Ávila (1614) the discalced Carmelites from Barcelona decorated their convent with damasks, pictures, embroideries, carpets, images, flowers and poems, one of which –a sonnet on the topic of the mystic nuptials of the future saint- was later on attributed to Francesc Vicent Garcia (Tortosa?, 1578/1579-Vallfogona de Riucorb, 1623) and enjoyed this way remarkable fame. The composition was displayed in the form of a labyrinth with acrostics, but the compilation that has transmitted it to us adds some reading instructions that let see that it is a more complex object than just a visual poem. In this work we discuss the different solutions that have been suggested in order to solve this question and at the same time the traditional attribution to Garcia is refuted.

Resum: En ocasió de les festes celebrades a Barcelona per la beatificació de Teresa de Jesús (1614) les carmelites descalces de Barcelona van decorar el seu convent amb domassos, quadres, brodats, catifes, imatges, flors i poemes, un dels quals –un sonet sobre el tema de les noces místiques de la futura santa– va ser posteriorment atribuït a Francesc Vicent Garcia (Tortosa?, 1578/1579-Vallfogona de Riucorb, 1623) i va gaudir així d'una notable fama. La composició estava estructurada en forma de laberint amb acròstics, però la relació que ens l'ha transmès hi afegeix unes instruccions de lectura que fan veure que era un objecte més complicat que no pas una simple poesia visual. En aquest treball es discuteixen les diverses solucions que s'han proposat per resoldre aquesta qüestió, alhora que es rebutja l'atribució tradicional a Garcia.

Keywords: Baroque, Visual poetry, Labyrinth, Francesc Vicent Garcia, Josep Dalmau, St Teresa of Avila.

Mots clau: Barroc, Poesia visual, Laberint, Francesc Vicent Garcia, Josep Dalmau, Teresa de Jesús.

Submitted: 08/10/2018

Accepted: 16/11/2018

Mercè Gras Casanovas, **Del text de Teresa a la seva imatge. A propòsit d'una desconeguda vida gràfica de la beata Teresa de Jesús. L'Effigies de Jean Leclerc (c.1614)**

Abstract: The location of a graphic life of Teresa of Ávila in the Biblioteca de Reserva of the University of Barcelona, which has gone unnoticed up to this moment, often gotten mixed with that published by the engravers Collaert and Galle in 1613, motivated the research on the identity of the authors and editors of this unknown piece of art.

From this starting point, we have aimed at going into the origin of the first editorial projects of the illustrated biographies of Teresa of Ávila in more depth. The main aim of these projects was giving iconographic support to the beatification and canonization causes, by presenting undeniably orthodox scenes. These compositions became a model for subsequent representations of the saint and had a great influence in the feminine collective imaginary, in addition to their purpose of revealing to the devout general public in a didactic way the main scenes of the life of the founder, in accordance with counter-reformist pedagogy. Furthermore, we have tried to identify the persons who promoted these editorial campaigns and who had an important feminine patronage in the publication of several graphic lives.

Resum: La localització d'una vida gràfica de Teresa de Jesús a la Biblioteca de Reserva de la Universitat de Barcelona, que havia passat desapercebuda fins ara, sovint confosa amb la que publicaren els gravadors Collaert i Galle en 1613, motivà la recerca de la identitat dels autors i editors d'aquesta desconeguda obra. Des d'aquest punt de partida, hem volgut aprofundir en la gènesi dels primers projectes editorials de les biografies il·lustrades de Teresa de Jesús, que tenien com a principal objectiu donar suport iconogràfic a les causes de beatificació i canonització, tot presentant unes escenes incontestablement ortodoxes; composicions que esdevindrien un model per a les posteriors representacions artístiques de la santa, i que tindrien una gran empremta en el futur en l'imaginari col·lectiu femení, a més de tenir la funció de donar a conèixer d'una forma didàctica al públic devot en general les principals escenes de la vida de la fundadora, d'acord amb la pedagogia contrareformista. Així mateix hem tractat d'identificar els personatges que impulsaren aquestes campanyes editorials, i que tingueren un important patronatge femení en la publicació de les diverses vides gràfiques.

Keywords: Discalced Carmel, Engravings, Biography, Teresa of Jesus Iconography.

Mots clau: Carmel descalç, Gravats, Biografia, Teresa de Jesús, Iconografia.

Submitted: 08/10/2018

Accepted: 21/11/2018

Albert Domènech, *Els Castrum doloris* en els gravats i les relacions impreses de la Catalunya borbònica de l'Antic Règim (1700-1834). Una eina per aprofundir en l'art efímer

Abstract: This article tries to reflect on the ephemeral funeral architecture in the shape of tumulus made in Catalonia during the Old Regime period. It is focused on the tumulus which were reproduced through different engraving techniques of the time, and the aim is to limit a time frame more adjusted to the Spanish reality than to the European one when finishing the Old Regime period. The idea is to highlight both the importance of the engravings to see the aesthetic evolution of the tumulus and other questions that come from the relationship between the funerals and the use of the language. The article also tries to use the 19th century photography and the preserved remains of the tumulus as resources for an aesthetic interpretation of the engravings closer to reality.

Resum: En el present article s'intenta reflexionar a l'entorn de l'arquitectura efímera funerària en forma de túmuls que es realitzaren a Catalunya a l'època de l'Antic Règim. Se centra sobretot en els túmuls que van ser reproduïts mitjançant les diverses tècniques de gravat de l'època i s'intenta acotar un marc cronològic més adaptat a la realitat espanyola que europea a l'hora de tancar l'època de l'Antic Règim. Es vol remarcar la importància dels gravats per a veure l'evolució estètica dels túmuls i alhora altres qüestions que es desprenen de les relacions dels funerals com la utilització de la llengua. L'article intenta alhora fer servir la fotografia del s. XIX i les restes conservades dels túmuls com a recursos per a una interpretació estètica dels gravats més apropiada a la realitat.

Keywords: Old Regime, Tumulus, Funeral, Catalonia, Ephemeral art, Engraving.

Mots clau: Antic Règim, Túmuls, Exèquies, Catalunya, Art efímer, Gravat.

Submitted: 30/11/2018

Accepted: 17/11/2018

C. Monogràfic III. Joan Coromines i el País Valencià (II), Josep Meseguer-Carbó & José Enrique Gargallo Gil Coords.

Joseph Gulsoy, **Nova aportació del *Vocabulario de Énguera y la Canal de Navarrés* al DECat**

Abstract: The imminent publication of our *Vocabulario de Énguera y la Canal de Navarrés* offers key information for the solution of etymologies dealt with in DECat. The vocabulary contains words of Aragonese origin, a large number of items from southern Valencian, vestiges of Old Castilian, and lexis of Murcian, Andalusian and manchego stock. We look at the words *safareig*, *gospí/costí* and *panical/paniquesa*, for which we now have fuller explanations.

Resum: La imminent publicació del nostre *Vocabulario de Énguera y la Canal de Navarrés* ofereix dades clau per a resoldre etimologies que es van tractar en el DECat. Aquest vocabulari comprén mots d'origen aragonés, un gran nombre de mots d'origen valencià del sud, romanalles del castellà antic, i lèxic amb filiació murciana, andalusa i manxega. Ens ocupem del mots *safareig*, *gospí/costí* i *panical/paniquesa*, l'explicació dels quals queda ara més completa.

Keywords: Vocabulary, Énguera and la Canal de Navarrés, Aragonese, Valencian, Castilian.

Mots clau: Vocabulari, Énguera i la Canal de Navarrés, Aragonés, Valencià, Castellà.

Submitted: 11/10/2018

Accepted: 13/11/2018

Germà Colón, **Joan Coromines i el nord del País Valencià**

Abstract: This paper aims to critically comment on some of the etymological proposals of Joan Coromines that appear mainly in the *Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico*, the *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* and the *Onomasticon Cataloniae*. These comments are followed by descriptions of a series of terms from the north of Valencia which the lexicographer did not take into account in any of his works.

Resum: Aquest treball es proposa de comentar críticament algunes de les propostes etimològiques de Coromines que apareixen principalment al *Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico*, al *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* i a l'*Onomasticon Cataloniae*. Seguidament, es descriuen un seguit de termes del nord del País Valencià que el lexicògraf barceloní no va prendre en consideració en cap dels seus treballs.

Keywords: Lexicography, Lexicon, Dialects, Valencia, Joan Coromines.

Mots clau: Lexicografia, Lèxic, Dialectes, València, Joan Coromines.

Submitted: 11/10/2018

Accepted: 12/11/2018

Emili Casanova, **L'empremta de Josep Giner en l'obra de Joan Coromines**

Abstract: This article shows the close relationship between Josep Giner and his maestro Joan Coromines through their correspondence and explains why Giner or JGM should appear so frequently in Coromines' work on etymology, in both the Castilian and the Catalan contributions. In particular, by consulting a selection of the materials that Giner sent to the maestro, we can hear about Giner's ideas on linguistics, learn a large quantity of Valencian and Aragonese lexis, review the proposed lexical norms for improving the Fabra dictionary, and integrate more easily the Valencian data and etymological studies that Giner submitted to the maestro as information, advice, new opinion and revision of his work. Coromines valued Giner's opinions and took them into account when compiling his work.

Resum: L'article mostra l'estreta relació entre Josep Giner i el seu mestre Joan Coromines a través de la correspondència entre els dos i justifica que Giner o JGM aparega tant en les obres etimològiques de Coromines, les castellanès i la catalana. En especial, a través d'una selecció dels materials que Giner enviava al Mestre, es poden conèixer les idees lingüístiques de Giner, una bona quantitat de lèxic valencià i aragonès, les propostes normatives lèxiques per a millorar el Diccionari Fabra i integrar millor el valencià i els estudis etimològics de Giner que envia al Mestre com a informació, com a consells, com a noves opinions i com a revisió de la seua obra. Coromines valorava les opinions de Giner i les tenia en compte en la redacció de la seua obra.

Keywords: Joan Coromines, Josep Giner, Valencian lexis, Etymology, Lexicography, Collected letters.

Mots clau: Joan Coromines, Josep Giner, Lèxic valencià, Etimologia, Lexicografia, Epistolari.

Submitted: 11/10/2018

Accepted: 14/11/2018

Vicent-Ferran Garcia Perales, **Lèxic valencià a la llum de l'ALPI i de Coromines**

Abstract: The ill-fated *Atlas Lingüístico de la Península Ibérica* (ALPI) only appeared in 1962 in a sole volume. The unpublished materials were used by M. Sanchis Guarner and F. de Borja Moll, “atlàntic” researchers of the Catalan-Valencian-Balearic area, in compiling the DCVB. Although Joan Coromines had this published volume, everything points to the fact that he only took advantage of ALPI indirectly, through the information in the DCVB, and he was unaware of the forgotten questionnaires. By selecting words from ALPI and comparing the information on them in historical dictionaries, we hopefully shed more light on our local, homegrown lexicography.

Resum: El dissortat *Atlas Lingüístico de la Península Ibérica* (ALPI) només va veure la llum en 1962 en l'únic volum que es va publicar. Els materials inèdits van ser utilitzats per M. Sanchis Guarner i F. de Borja Moll, enquestadors “atlàntics” de la zona del català-valencià-balear, en la confecció del DCVB. Tot apunta que, a pesar que Joan Coromines sí que tenia el volum publicat, només va fer servir l'ALPI a través de la informació del DCVB, però no coneixia les enquestes de l'oblit. A partir d'una tria de mots de l'ALPI i el contrast amb els diccionaris històrics aportem més llum si cal a la lexicografia a casa nostra.

Keywords: Etymology, ALPI, Lexicon, Geolinguistics, Mozarabic.

Mots clau: Etimologia, ALPI, Lèxic, Geolingüística, Mossàrab.

Submitted: 11/10/2018

Accepted: 19/11/2018

Maria-Pilar Perea, **La presència del *Diccionari català-valencià-balear* en l'obra de Joan Coromines**

Abstract: The main aim of this work is to examine the presence of the *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB) in Joan Coromines' work, in particular in the *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* (DECat). Previously, the references to the works by Coromines in the DCVB are described. These far exceed the five books mentioned in the bibliography. Francesc de B. Moll took into account up to 22 new works by Coromines.

Resum: L'objectiu d'aquest treball és examinar la presència del *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB) en l'obra de Joan Coromines, en particular en el *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* (DECat). Prèviament es descriuran

les referències als treballs de Coromines en el DCVB, que superen amb escreix les cinc obres que són citades en la bibliografia. Francesc de B. Moll prengué en consideració fins a 22 nous treballs del lingüista barceloní.

Keywords: Lexicography, Lexicon, Catalan, Antoni M. Alcover, Joan Coromines.

Mots clau: Lexicografia, Lèxic, Català, Antoni M. Alcover, Joan Coromines.

Submitted: 11/10/2018

Accepted: 12/11/2018

Vicent-Josep Pérez i Navarro, **En Joan Coromines i el sud del País Valencià: una llavor a una terra en saó**

Abstract: This article tries to show the influence of Joan Coromines's work on writers and philologists in the Catalan language, and in all those who use the formal and standard Catalan language in the southern part of the Valencian Country, in the territory of the former Governació d'Oriola, and in the process of linguistic normalization of Catalan in these lands. This influence goes back to Coromines' stays in this area, and to the opinions expressed in his work on the importance of local vocabulary for an optimal process of standardization of the language. His influence is also very important in all kinds of local studies on etymology, which have their roots in the work of Coromines.

Resum: Aquest article intenta mostrar la influència del treball de Joan Coromines sobre escriptors i filòlegs en llengua catalana i en tots aquells que utilitzen la llengua catalana formal i estàndard al sud del País Valencià, al territori de l'antiga Governació d'Oriola, i en el procés de normalització lingüística del català en aquestes terres. Aquesta influència es remunta a les estades de Coromines en aquesta àrea i a les opinions expressades en el seu treball sobre la importància del vocabulari local per a un procés òptim d'estandardització de la llengua. La seva influència també és molt important en tot tipus d'estudis locals sobre etimologia, que tenen les seves arrels en l'obra de Coromines.

Keywords: Joan Coromines, Standardization, Valencian, South, Etymology.

Mots clau: Joan Coromines, Estandardització, Valencià, Sud, Etimologia.

Submitted: 11/10/2018

Accepted: 20/11/2018

Maite Mollà Villaplana, **La toponímia de la Canal de Navarrés en l'Onomasticon Cataloniae de Joan Coromines**

Abstract: The amount of information, details and data that we can obtain about the toponymy of Canal de Navarrés in *Onomasticon Cataloniae* by Joan Coromines is extremely important and valuable. This is because the work of the walking philologist,

due to its excellence and quality, goes beyond his own objectives and because the names of the places from our region are not so different from the names of the territories located on the other side of the language boundary, neither do they differ from the whole of the Catalan-speaking territories. The explanations from Coromines and our humble contributions will help us know and appreciate the linguistic features of the mixed dialect historically spoken in the area.

Resum: La quantitat d'informació, detalls i dades que podem obtenir sobre la toponímia de la Canal de Navarrés en l'*Onomasticon Cataloniae* de Joan Coromines és importantíssima i valuosíssima. Aquest fet està motivat perquè l'obra del filòleg caminant transcendeix, per la seua excel·lència i qualitat, els seus propis objectius i perquè en realitat els noms de lloc de la nostra comarca no són tan diferents dels noms dels territoris situats a l'altre costat de la frontera lingüística, ni tan sols dels del conjunt de territoris del domini lingüístic català. Les explicacions de Coromines i les nostres humils aportacions ens ajudaran a conèixer i valorar les característiques lingüístiques del dialecte mixt parlat històricament a la zona.

Keywords: Joan Coromines, la Canal de Navarrés, *Onomasticon Cataloniae*, Toponymy, Mixed dialect, Language boundary.

Mots clau: Joan Coromines, la Canal de Navarrés, *Onomasticon Cataloniae*, Toponímia, Dialecte mixt, Frontera lingüística.

Submitted: 11/10/2018

Accepted: 13/11/2018

D. Monogràfic IV. La “Gramàtica del Català Modern (1601-1833)”, Josep Martines Peres Coord.

Jordi M. Antolí Martínez, **Les denominacions de la tarda en català antic i modern**

Abstract: In this study we offer an overview of the territorial distribution and the semantic evolution of the names given to the concept of *tarda* (afternoon, evening) in Old Catalan (12th-16th centuries) and Modern Catalan (17th century-1832) for the purposes of explaining the current semantic and territorial distribution. This study is based on the data of linguistic corpora of Old and Modern Catalan (CIGCA and GIGCMod), interpreted in accordance with Cognitive Semantics. Based on the analysis of the results, we have reached the conclusion that in Old Catalan there was not just one term of great vitality to designate the concept of *tarda* and the change took place in the 16th-17th centuries with the appearance of *vesprada* and *tarda*, possibly favored by the spreading of a new way to count time.

Resum: En aquest estudi s'ofereix una panoràmica de la distribució territorial i de l'evolució semàntica de les denominacions del concepte *tarda* en català antic (segles XII-XVI) i modern (segles XVII-1832), a fi d'explicar la distribució semàntica i territorial actual. L'estudi es fonamenta en dades dels corpus lingüístics del català antic i modern (*CIGCA* i *GIGCMod*), interpretades a segons els principis de la Semàntica Cognitiva. De l'anàlisi dels resultats, hem pogut concloure que el cat. antic no tenia un sol terme de gran vitalitat per a designar el concepte *tarda* i que el canvi tindrà lloc als s. XVI-XVII, amb l'aparició de *vesprada* i *tarda*, possiblement afavorits per la difusió d'una nova manera de computar el temps.

Keywords: Old and Modern Catalan, Parts of the day, Diachronic Semantics, Prototype Theory.

Mots clau: Català Antic i Modern, Parts del dia, Semàntica Diacrònica, Teoria del Prototip.

Submitted: 06/08/2018

Accepted: 06/11/2018

M. Isabel Guardiola, **Síntesi d'estudis sobre ell emfàtic, exclamatiu, expletiu, impersonal o neutre**

Abstract: In this paper we review the treatment given to the use of the stressed third-person pronoun known as emphatic *ell*. We shall be offering an overview of the different current descriptive and normative reference works, as well as the different diachronic and dialect studies that have tried to explain the use of this element, in a more general or specific way, for the aim of attaining a diachronic description of its use in Catalan.

Resum: En aquest treball fem un repàs del tractament que ha rebut l'ús del pronom tònic de tercera persona denominat *ell emfàtic*. Farem un recorregut per distintes obres descriptives i normatives de referència actuals i pels distints estudis diacrònics i dialectals que l'han tractat d'explicar de manera general o particular amb la voluntat d'encetar una descripció diacrònica de l'ús d'aquest element en català.

Keywords: Emphatic *ell*, Dictionaries, Grammar books, Diachronic studies, Dialectal monographies.

Mots clau: *ell* emfàtic, Diccionaris, Gramàtiques, Estudis diacrònics, Monografies dialectals.

Submitted: 02/11/2018

Accepted: 11/11/2018

Elisabet Llopart-Saumell, **El sufix *-ada* en la creació de noms de fenòmens meteorològics en català: una mirada diacrònica**

Abstract: This study is focused on Catalan words created with the suffix *-ada* that denominate meteorological phenomena, such as *nuvolada*, *tronada* o *secada*. The aim is to observe how these lexical units have been created depending on the root they have and, based on these data, identify their sense going further than the semantic class to which they belong. Besides, I look for these words in a 17th to 19th century Catalan corpus to study their usage from a diachronic perspective. Finally, I present a short contrast on the productivity of this phenomenon in Spanish.

Resum: Aquest estudi se centra en els mots en català formats amb el sufix *-ada* que designen fenòmens meteorològics, com *nuvolada*, *tronada* o *secada*. L'objectiu és observar com s'han format aquestes unitats, segons el tipus de base que presenten, i, a partir d'aquí, identificar-ne el sentit més enllà de la classe semàntica a la qual pertanyen. A més, cerquem aquest tipus d'unitats en un corpus del s. xvii al s. xix per estudiar-ne l'ús des d'una perspectiva diacrònica. Finalment, presentem un breu contrast sobre la productivitat d'aquest fenomen en castellà.

Keywords: Neology, Lexical creativity, Word-formation, Diachrony, Corpus.

Mots clau: Neologia, Creativitat lèxica, Formació de mots, Diacronia, Corpus.

Submitted: 12/10/2018

Accepted: 02/11/2018

Joaquim Martí Mestre, **El lèxic en els col·loquis valencians sobre la Guerra del Francès**

Abstract: This paper shows the lexical importance of the Valencian *col·loquis* published between 1808 and 1814 as a consequence of the Peninsular War. It focuses specially on the words and meanings not recorded in the historical dictionaries, on the neologisms from French, some of which appear for the first time in the Catalan language at this period, as well as on the dialectalisms and phraseologisms in the interest for Catalan lexicography.

Resum: Aquest article demostra el valor lexicogràfic dels col·loquis publicats entre 1808 i 1814 amb motiu de la Guerra del Francès. Incideix especialment en els mots i accepcions no registrats en els diccionaris històrics, en els neologismes procedents del francès, alguns dels quals es documenten per primera vegada en català en aquesta època, així com en alguns dialectalismes i unitats fraseològiques d'interès per a la història de la lexicografia.

Keywords: Historical lexicography, Popular literature, Valencian Country, 19th century.

Mots clau: Lexicografia històrica, Literatura popular, País Valencià, Segle XIX.

Submitted: 26/04/2018

Accepted: 05/11/2018

Brauli Montoya Abat, **Aproximació a la cronologia de la substitució lingüística a Oriola durant el segle XVII**

Abstract: This paper aims to rehearse a date of extinction of Catalan in the city of Oriola based on historical documentation that includes literal words reported in court proceedings. The process of minorization of Catalan against Castilian takes place during the seventeenth century, when the collected documents give information about three stages (1603-1615 / 1648-1653 / 1676-1696). During the last stage, Catalan becomes a

clearly minority language that has taken refuge between the popular classes of the two extreme districts of the city: Raval Roig and Ravalet. By calculating the vital cycles of the "last speakers" that leave their oral testimony to court proceedings, we propose that Catalan live in Oriola until the second decade of the 18th century.

Resum: Aquest treball pretén assajar una datació de l'extinció del català a la ciutat d'Oriola a partir de la documentació històrica que recull paraules literals reportades a les actes de judicis. El procés de minorització del català davant del castellà es produeix durant el segle XVII, durant el qual els documents aplegats donen informació de tres etapes (1603-1615 / 1648-1653 / 1676-1696). Durant la darrera etapa el català esdevé una llengua clarament minoritària que s'ha refugiat entre les classes populars dels dos barris extrems de la ciutat: el Raval Roig i el Ravalet. Calculant els cicles vitals dels "darrers parlants" que deixen el seu testimoni oral a les actes judicials, proposem que el català viuria a Oriola fins al segon decenni del segle XVIII.

Keywords: Social history of language, Historical sociolinguistics, Linguistic obsolescence, Catalan language, Oriola.

Mots clau: Història social de la llengua, sociolingüística històrica, obsolescència lingüística, llengua catalana, Oriola.

Submitted: 20/05/2018

Accepted: 06/11/2018

Manuel Pérez Saldanya, **La reestructuració del sistema de conjuncions causals durant l'edat moderna**

Abstract: This study analyses the restructuring of the system of causal conjunctions that came about in Catalan during the modern era. The medieval Catalan's system was in general similar to the systems of other Gallo-Romance languages. However, from the sixteenth century, and especially during the second half of that century, a series of changes occurred that reoriented it toward the Ibero-Romance system. The most significant changes were: *a*) a loss of vitality of conjunctive locutions of the type *per ço car/com/que* and the spread of the conjunction *perquè*; *b*) the disappearance of the conjunction *car*; *c*) the progressive specialization of conjunctions derived from post (*pus (que)* and *puix (que)*) in rhematic content causals and the introduction of the Castilianism *pues (que)*, which would progressively replace parallel Catalan conjunctions; and *d*) the loss of vitality of the subjunctive mode in constructions containing *com*. Only at the end of the period analyzed here evidence of the formation of the locution *com que*, which has finally substituted *com*, mostly lost in Catalan nowadays.

Resum: En aquest treball s'analitza la reestructuració del sistema de conjuncions causals que es produeix en català durant l'edat moderna. Si el sistema del català medieval s'assembla, en general, al de les altres llengües gal·loromàniques, a partir del segle xvi i especialment de la segona meitat d'aquest segle, es produeixen una sèrie de canvis que el reorienten cap al sistema de les llengües iberoromàniques. Els canvis més significatius són: *a*) la pèrdua de vitalitat de les locucions conjuntives del tipus *per ço car/com/que* i la generalització de la conjunció *perquè*; *b*) la desaparició de la conjunció

car; *c*) la progressiva especialització de les conjuncions derivades de post (*pus (que)* i *puix (que)*) en les causals remàtiques de contingut i la introducció del castellanisme *pues (que)*, que progressivament va desplaçant les conjuncions catalanes paral·leles; i *d*) la pèrdua de vitalitat del subjuntiu en les construccions amb *com*. Només al final del període analitzat trobem indicis de la formació de la locució *com que*, que ha acabat de desplaçar *com* en la major part del català actual.

Keywords: Causal constructions, Causal conjunctions, Modern Catalan, grammaticalization, Syntactic loan, Informative structure.

Mots clau: Construccions causals, Conjuncions causals, Català de l'edat moderna, Gramaticalització, Manlleu sintàctic, Estructura informativa.

Submitted: 11/06/2018

Accepted: 20/11/2018

Anna Pineda, **Acostament al marcatge diferencial d'objecte als inicis del català modern**

Abstract: This paper focuses on the study of differential object marking at the beginning of Modern Catalan (17th century). The tendencies that appeared in the previous stage (Old Catalan) are now confirmed: in broad strokes, prominence in terms of animacy and/or definiteness is a key semantic factor that accounts for the scope and evolution of the phenomenon in the language, and that allows to account for the existence of a quite noticeable dialectal difference between Valencian varieties, on the one hand, and Eastern varieties, on the other.

Resum: Aquest treball se centra en l'estudi del marcatge diferencial d'objecte en els inicis del català modern (segle xvii). En aquesta etapa de la llengua es confirmen les tendències que ja es dibuixaven al final de l'etapa precedent, corresponent al català antic: a grans trets, la prominència pel que fa a l'animacitat i/o la definitud és un factor semàntic clau que explica l'abast i l'evolució del fenomen en el conjunt de la llengua catalana, i que permet explicar també l'existència d'una diferència dialectal força marcada entre els parlars valencians, d'una banda, i els del bloc oriental, de l'altra.

Keywords: Direct object, Differential object marking, Animacity, Definiteness, Modern Catalan.

Mots clau: Objecte directe, Marcatge diferencial d'objecte, Animacitat, Definitud, Català modern.

Submitted: 09/05/2018

Accepted: 07/11/2018

Joan-Rafael Ramos, **Aproximació a la morfosintaxi dels quantificadors en el català del segle XVII**

Abstract: Our paper intends to analyse the sentences which have the quantifiers *u* (*un*), ‘one’, and *cada u* (*cada un*), ‘everyone’, in the Catalan language of the 17th century. This research studies specifically the cases of masculine singular form in external position in detail. The study shows that historically there are morphological alternations between the apocopated form (*u*) and non-apocopated form (*un*). But this variation suggests differences in Catalan dialects. Methodologically, the investigation is based on a large corpus of texts from the main Catalan dialects. We describe, classify and quantify the linguistic uses of the quantifiers studied, which reveals that several factors interact in various ways in the evolution of linguistic tendencies, in particular phonological and analogical factors.

Resum: El nostre treball té com a objectiu analitzar el comportament dels quantificadors *u* (*un*) i *cada u* (*cada un*) en la llengua catalana del segle XVII. Aquesta investigació se centra, de manera original i aprofundida, en l'estudi específic de la forma del masculí singular en posició externa. Aquesta forma presenta històricament una variació morfològica entre la forma apocopada i la no apocopada, que ha acabat resolent-se de manera diferent en els dialectes catalans. S'adopta com a font d'estudi un corpus representatiu de textos de l'època procedents de les àrees dialectals principals. Després de descriure, classificar i quantificar els usos d'aquests quantificadors, la investigació mostra que, en les tendències evolutives, han pogut interactuar factors diversos, entre els quals es destaquen els de tipus fonològic i analògic.

Keywords: Quantifiers, Morphology, Syntax, Linguistic change, Diachrony.

Mots clau: Quantificadors, Morfologia, Sintaxi, Canvi lingüístic, Diacronia.

Submitted: 04/08/2018

Accepted: 30/10/2018

Josep E. Ribera, “**Açò és veritat, y'n fas memòria per a l'esdevenidor**”. **Una introducció a la sintaxi del pronom adverbial *en* en valencià modern (1601-1832)**

Abstract: This study offers an introduction to the syntax of the adverbial clitic pronoun *en* in Valencian during the modern period (1601-1832). Based on the data obtained from the *Corpus Informatitzat de la Gramàtica del Català Modern* (CIGCMod), the study provides a quantitative and a qualitative analysis of the usage of this pronoun in Modern Valencian. My aim is to contribute to establish the turning point between the functional productivity of this pronoun in Old Catalan and its reduction to partitive and inherent uses in the Valencian of the 20th century.

Resum: Aquest treball ofereix una introducció a la sintaxi del pronom clitic adverbial *en* en valencià durant el període modern (1601-1832). A partir de les dades que proporciona el *Corpus Informatitzat de la Gramàtica del Català Modern* (CIGCMod), es planteja una anàlisi quantitativa i qualitativa de l'estat d'ús d'aquest pronom en valencià modern. L'objectiu del treball és contribuir a delimitar el punt d'inflexió entre

la productivitat funcional del pronom en català antic i la reducció als usos partitius i inherents en el valencià del segle xx.

Keywords: Adverbial clitics, Old Catalan, Modern Valencian, Historical grammar, Statistical analysis.

Mots clau: Clítics adverbials, Català antic, Valencià modern, Gramàtica històrica, Anàlisi estadística.

Submitted: 13/05/2018

Accepted: 10/11/2018

Andreu Sentí, **El verb modal *deure* al segle XIX: modalitat deòntica, evidencialitat inferencial, (inter)subjectivitat i mirativitat**

Abstract: This paper presents a study of the modal construction with the verb *deure* ('must') in the 19th century, based on two corpora (CIGCM and CTILC). In this century, the modal *deure* consolidates the inferential evidential value, which had already emerged in Old Catalan (Sentí 2017), and developed maximum subjective values compared with other Romance languages (generic inference and conjecture, cf. Squartini 2008). New pragmatic uses are observed (interrogative sentences) and new intersubjective (Traugott 2003) and mirative uses are discussed. We also analyze the values of necessity that still survive, following Nuyts' (2005) proposal: deontic and dynamic modality and a directive value.

Resum: Aquest article s'ocupa de la construcció modal amb el verb *deure* al segle XIX, amb un estudi de corpus (CIGCM i CTILC). En aquest període, el verb *deure* consolida el valor evidencial inferencial que ja havia sorgit en català antic (Sentí 2017) i desenvolupa valors màximament subjectius en el conjunt romànic (inferència genèrica i conjectura, vg. Squartini 2008). S'hi observen nous usos pragmàtics (en oracions interrogatives) i es discuteixen valors intersubjectius (Traugott 2003) i miratius nous. També s'analitzen els valors de necessitat que encara perviuen, seguint la proposta de Nuyts (2005): modalitat deòntica i dinàmica i un valor directiu.

Keywords: Evidentiality, Modality, (inter)Subjectification, Mirativity, Modal verbs.

Mots clau: Evidencialitat, Modalitat, (inter)Subjectivació, Mirativitat, Verbs modals.

Submitted: 16/08/2018

Accepted: 02/11/2018

Juan Carlos Tordera Yllescas, **La causa i la finalitat al català modern**

Abstract: In the present work, we intend to offer a description and analysis of the evolution in Modern Catalan of non-finite clauses of cause and purpose and finite clause of purpose. From the analysis of a subcorpus of the sixteenth, seventeenth and

eighteenth centuries, the results obtained indicate that non-finite causal structures with *per* present vitality where the final structure *per a* more infinitive was frequent; and in these same dialects, the structure of purpose *per a que* was kept, in the search for a regular paradigm.

Resum: En el present treball, pretenem oferir una descripció i una anàlisi de l'evolució en el català modern de les causals i finals no finites i de les finals finites. Els resultats obtinguts, a partir de l'anàlisi d'un subcorpus dels segles XVI, XVII i XVIII, indiquen que les estructures causals no finites amb *per* presenten vitalitat allí on l'estructura final *per a* més infinitiu va estar vigent; i en aquests mateixos dialectes, es mantindrà l'estructura final *per a que*, sempre per l'objectiu de conservar un paradigma regular.

Keywords: Clauses of cause, Clauses of purpose, Modern Catalan.

Mots clau: Oracions causals, Oracions finals, Català modern.

Submitted: 05/09/2018

Accepted: 12/11/2018

E. Monográfico V. Manifestaciones del esplendor y del ceremonial del poder en Al-Andalus y el Magreb. Series Arabic and Islamic Studies (SAIS), n. 11. Francisco Franco-Sánchez Coord.

José Ramírez del Río, **Acerca del origen del topónimo al-Andalus (II). Hesperia, al-Andalus, Sefarad y Madīnat al-Zahrā'.**

Abstract: In a former paper already published was developed the theory related the origin of the place-name al-Andalus from the Greek "Anadolis Hesperus", firstly, as lexically derivation, and secondly related by the image. In this paper on attempt to highlight the importance of the terms Hesperus and Hesperia for the Christians of Spain from the 6th and into the 10th centuries. We also focus on the term Sefarad, a transcript in Hebrew letters for the term (He)speria, and some consequences of the origins of the term al-Andalus, like the creation of the place-name Madīnat al-Zahrā' for the capital of the State.

Resumen: En un trabajo previo fue desarrollada la identificación del topónimo al-Andalus con la expresión griega Anadolis Hesperus, primeramente en lo correspondiente a su derivación en la forma léxica y luego a su forma iconográfica. En este trabajo mostramos la relevancia del término Hesperus y Hesperia entre los cristianos de la península Ibérica (ss. VI-X), del término Sefarad, como transliteración del anterior, en la comunidad hebrea, y las consecuencias del origen del término al-Andalus en otros aspectos, como la creación del topónimo para la capital Madīnat al-Zahrā'.

Key words: Hesperus, Al-Andalus, Sefarad, Madīnat al-Zahrā', Medina Azahara.

Palabras clave: Hesperus, Al-Andalus, Sefarad, Madīnat al-Zahrā', Medina Azahara.

Submitted: 05/11/2018

Accepted: 21/11/2018

Lidia Fernández Fonfría, **Iconografía y simbolismo: el ceremonial tradicional jerifiano en la revista *Da‘wat al-Ḥaqq***

Abstract: The present work offers a brief study of the iconography and symbolism of traditional Sherifian ceremonies through the official journal of the Moroccan Islamic Affairs Ministry, *Da‘wat al-Ḥaqq*, between 1971 and 1975 -one of the most unstable periods in recent history of Morocco- and its subsequent evolution to this day.

Resumen: El presente trabajo ofrece un breve estudio de la iconografía y el simbolismo de las ceremonias tradicionales jerifianas en la revista del Ministerio de Habices y Asuntos Islámicos marroquí, *Da‘wat al-Ḥaqq* entre los años 1971 y 1975 –uno de los periodos más inestables de la historia reciente de Marruecos– y su posterior evolución hasta nuestros días.

Key words: *Da‘wat al-Ḥaqq*, Traditional ceremonies, Jerifism, Iconography, Symbology.

Palabras clave: *Da‘wat al-Ḥaqq*, Ceremonias tradicionales, Jerifismo, Iconografía, simbología.

Submitted: 9/09/2018

Accepted: 15/10/2018

F. Volum Regular

Silvio Melani, **Bernart de Pradas: un “predecessore” rossiglione della prima metà del secolo XIII?**

Abstract: This work recovers, from internal data contained in his poems, the little that can be known about Bernat de Pradas. He was probably active between centuries XII and XIII. A particular we can read in one of his three texts suggests he was Roussillonais. On the basis of linguistic tracts we can suspect that another text of him, *Ab cor leial, fin and sarta*, was composed in Roussillonais, and it would be probably the first amorous lyric text written in a Catalan dialect. Our work, devoted to investigate the linguistic characteristics of this text, offers an edition of it too.

Keywords: Bernat de Prades, Medieval Catalan poetry, Roussillon, Catalan dialects.

Submitted: 26/08/2018

Accepted: 11/10/2018

Sebastià Giralt, **Astrologia aplicada a la recerca de tresors: el *Libel d’investigació de tresors de Bartomeu de Tresbens***

Abstract: In this article, the *Libel d’investigació de tresors* (‘The little book on the search for treasure’) by Bartomeu de Tresbens, astrologer and physician to King Pere the Ceremonious of Aragon, is edited for the first time. The *Libel*, probably written in

1369 or just before, is one of the few known monographic treatises produced in Latin Europe on the search for treasures and other hidden objects through astrology. Its sources, mainly of Arab origin, are studied and the treatise is contextualized in Tresbens's oeuvre and biography. Actually, the autobiographical allusions found in this book allow to find out the author's origin in the County of Foix. Finally, the argument of the *Libel* is related to the well-documented interest of King Pere and his successors for the treasure hunt

Resum: En aquest article s'edita per primera vegada el *Libel d'investigació de tresors* de Bartomeu de Tresbens, astròleg i metge del rei Pere el Cerimoniós. El *Libel*, probablement escrit el 1369 o poc abans, és un dels pocs tractats monogràfics coneguts en l'Europa llatina sobre la recerca de tresors i altres objectes amagats per mitjà de l'astrologia. Se n'estudien les fonts, majoritàriament d'origen àrab, i es contextualitza el tractat en l'obra i la biografia de Tresbens. De fet, les al·lusions autobiogràfiques que s'hi troben han permès descobrir l'origen de l'autor en el comtat de Foix. Finalment es relaciona el tema del *Libel* amb l'interès ben documentat del rei Pere i els seus successors per la recerca de tresors.

Keywords: Medieval astrology, Treasure hunt, Technical literature, Medieval Catalan, Pere the Ceremonious.

Mots clau: Astrologia medieval, Recerca de tresors, Literatura tècnica, Català medieval, Pere el Cerimoniós.

Submitted: 27/09/2018

Accepted: 05/11/2018

Peter Cocozzella, **The Role of the Narrator-Expositor in *Tragèdia de Caldesa* by the Valencian Humanist, Joan Roís de Corella (1435-1497): The Rhetoric of Perspectivism and Theatricality**

Abstract: In this essay I propose a fresh approach to *Tragèdia de Caldesa*, the acclaimed masterpiece of the Valencian writer, Joan Roís de Corella (1435-1497). I argue that Corella succeeds in constructing a full-fledged theatrical composition that stems from the narcissistic perspective of the auctorial persona, speaker of an absolute monologue. That perspective sets in operation three salient dramatic factors: (1) the age-old rhetorical tradition that comes to bear upon the phenomenology of psychodrama; (2) the interface between Corella's plot and its counterpart incorporated into the famous novel, *Tirant lo Blanc*; (3) the preponderant Senecan influence that informs not only the doomsday vision of the tragedy proper but also the denouement affected by the Stoic consolatory or cathartic mode, which, though clearly inspired by Seneca's philosophical writings, is conspicuously absent from Seneca's own plays. In the wide context of early modern European drama, Corella's *Tragèdia* deserves to be recognized as one of the original exponents of a Senecan trait that finds significant analogues in the outstanding specimens of the English theater of the Elizabethan era.

Resumen: En este ensayo se propone una nueva aproximación a *Tragèdia de Caldesa*, obra maestra del célebre autor valenciano, Joan Roís de Corella (1435-1497). Se intenta demostrar que Corella logra construir una pieza de teatralidad cabal, que estriba de la

perspectiva narcisista del alter ego artístico del autor: el personaje que se expresa en el monólogo absoluto. Desde esa perspectiva arrancan tres factores dramáticos principales: (1) la añeja tradición retórica que pone en juego el pleno desarrollo del psicodrama literario; (2) la correlación entre la trama creada por Corella y el episodio afín integrado en la famosa novela, *Tirant lo Blanc*; (3) el influjo preponderante de Séneca, evidenciado no sólo en la visión apocalíptica de la tragedia propiamente dicha sino también en el desenlace de tono consolador o catártico que, a pesar de ser inspirado por las obras morales del insigne filósofo romano, queda terminantemente excluido de sus propias obras teatrales de tenor puramente trágico. En el amplio panorama de los inicios del drama europeo moderno, la *Tragèdia* de Corella merece ser aplaudida como obra representativa de rasgos senequistas que prefiguran casos análogos en el *Elizabethan theater*, es decir, el teatro inglés de la época de Elizabeth I.

Keywords: *Actio*, Ekphrasis, *Imago agens*, *Infierno de amores*, *Letteraturizzazione*, *Mártir de amor*, Monologue, Narcissistic perspective, Narrator-expositor, Psychodrama, *Senequismo*.

Palabras clave: *Actio*, Ecfrasis, *Imago agens*, *Infierno de amores*, *Letteraturizzazione*, *Mártir de amor*, Monólogo, Narrador-expositor, Perspectiva narcisista, Psicodrama, *Senequismo*.

Submitted: 19/08/2018

Accepted: 26/10/2018

Armando Alexandre dos Santos, **A inveja, leitwort e leitmotiv de Curial e Guelfa**

Abstract: Study about the presence of envy, while *leitwort* and while *leitmotiv*, in the novel of cavalry Curial and Guelfa. Quantitative analysis of the use of the words envy and their cognates in the novel. Thematic analysis of the presence of envy in the content of the same novel.

Resumo: Estudo acerca da presença da inveja, enquanto *leitwort* e enquanto *leitmotiv*, na novela de cavalaria Curial e Guelfa. Análise quantitativa da utilização das palavras inveja e seus cognatos na novela. Análise temática da presença da inveja no conteúdo da mesma novela.

Keywords: Leitwort, Leitmotiv, Catalan literature, Curial and Guelfa.

Palavras-chave: Leitwort, Leitmotiv, Literatura catalã, Curial e Guelfa.

Submitted: 23/09/2018

Accepted: 15/10/2018

Joan de Déu Martines Llinares, **Les novetats fraseològiques en el DOLEV-Natura**

Abstract: This article shows the lexical neologisms hitherto not compiled in reference dictionaries (*DIEC2*, *DDLC*, *DNV* and *DCVB*) which have been found in the dictionary of

the nature of the literary work by Enric Valor (*DOLEV-Nature*). This has been achieved with the help of the tools of the Corpus Informatitzat Multilingüe de Textos Antics i Contemporanis (CIMTAC) by ISIC-IVITRA. These tools allowed us to compile the corpus of the literary work by Enric Valor (COLEV).

Resum: En aquest article mostrem les novetats lèxiques no recopilades pels diccionaris de referència (*DIEC2*, *DDLC*, *DNV* i *DCVB*) que s'han trobat en el diccionari de la natura de l'obra literària d'Enric Valor (*DOLEV-Natura*). Tot açò s'ha fet amb l'ajuda de les eines del Corpus Informatitzat Multilingüe de Textos Antics i Contemporanis (CIMTAC) de l'ISIC-IVITRA, cosa que ens ha permès confeccionar el corpus de l'obra literària d'Enric Valor (COLEV).

Keywords: Lexicography, Corpus Linguistics, Dictionaries, Enric Valor's lexicon, Corpus.

Mots clau: Lexicografia, Lingüística de corpus, Diccionaris, Lèxic d'Enric Valor, Corpus.

Submitted: 13/09/2018

Accepted: 12/07/2018

Belén Lozano Sañudo, **La influència de la publicació de traduccions dels clàssics de la literatura infantojuvenil al català al Noucentisme en la consolidació del sentiment d'identitat catalana. L'exemple de la traducció de *Alice in Wonderland* al català de Josep Carner**

Abstract: In this paper we aim at showing how in historical moments when the cultural identity of a region and its autonomy with respect to another is being vindicated, translation has proven to be a powerful tool. For this purpose we analyze the translation of *Alice in Wonderland* by Lewis Carroll into Catalan *Alicia en terra de meravelles* written by Josep Carner at the beginning of the 20th century, within a period known as *Noucentism*, in which Catalan nationalism was awakening. The theoretical foundations of our analysis are the Polysystem Theory and the borgian concept of translation as a cultural assimilation or dissimilation process.

Resum: Al nostre treball tractem de mostrar, mitjançant l'anàlisi de la traducció de *Alicia en terra de meravelles* feta per Josep Carner al Noucentisme, com la traducció és una eina fonamental en moments històrics en què es vol reivindicar la identitat cultural d'una regió i la seua autonomia respecte d'una altra. Els pilars teòrics de la nostra anàlisi són, d'una banda, la Teoria dels Polisistemes, de l'Escola de Tel Aviv, i de l'altra el concepte borgià de la traducció com a procés d'assimilació o dissimilació cultural.

Keywords: Cultural identity, Autonomy, Translation, Cultural assimilation and dissimilation, Children and young adult literature.

Mots clau: Identitat cultural, Autonomia, Traducció, Assimilació i dissimilació cultural, Literatura infantojuvenil.

Submitted: 04/06/2018

Accepted: 07/09/2018

José Enrique Gargallo Gil, *Hasta el cuarenta de mayo... Referencias al “cuarenta” en los refranes romances del calendario*

Abstract: We present a sample of Romance calendar proverbs containing references to the symbolic number 40. Most concern periods of 40 days, but there is also facetious mention of the date the 40th (the 40th of May, April). The sample is an attempt to illustrate the cultural and ethnographic background to the ancient European Romance-speaking area through reference to proverbs of this particular kind, though excluding Romanian.

Resumen: Se ofrece una muestra de refranes romances del calendario que contienen referencias a la simbólica cifra del cuarenta: mayoritariamente lapsos de cuarenta días, pero también la faceciosa mención de la fecha del 40 (de mayo, de abril). Con dicha muestra se pretende ilustrar la comunidad cultural y etnográfica de la vieja Romania europea a través de este particular tipo de refranes, con la exclusión del rumano.

Keywords: Forty, Proverbs, Calendar, Romania, *Continuum*.

Mots clau: Cuarenta, Refranes, Calendario, Romania, *Continuum*.

Submitted: 15/05/2018

Accepted: 08/06/2018

I. Notes

Carmen Caballero-Navas, **Writing in Hebrew in Romance-Speaking Settings. The Sefer Ahavat Našim and the Language of Medieval Hebrew Medical Texts**

Abstract: In this paper I analyze the linguistic features of mid-thirteenth century Hebrew compilation *Book of women's love*, and argue that the writing of the book was highly influenced by a Romance language –Catalan or Old Occitan, or both. I also discuss how this influence may have taken place, acknowledging the importance of oral language, and how it affects the grammar, the lexicon and the spelling of the Hebrew in which the compilation was written

Key words: Hebrew, Romance, Lexicon, Grammar, Medicine.

Submitted: 28/11/2018

Accepted: 10/12/2018